

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราพูดสิ่งใดก็แล้วแต่นะ เขาว่า “คำพูดมันเป็นนาย” พอทำสิ่งใดไปคำพูดเป็นนาย แต่ ! แต่มันไม่พูดก็ไม่เข้าใจนะ..

เวลาเข้าใจในพระไตรปิฎก เป็นอานัตติ.. เป็นอานัตติ.. เป็นอานัตติ.. มันเป็นอนานัตติ.. ที่ไม่เป็นอานัตติก็มี แต่นี่เราเรียนแต่อานัตติไง เราเรียนแต่ว่ากฎหมายต้องบังคับอย่างนั้นๆ แต่กฎหมายที่ยกเว้นนี่เยอะแยะเลย แต่ยกเว้นไปเขาเรียก “อนานัตติ” อนานัตติคือไม่ครอบงำประกอบ ไม่เป็นอานัตติ.. นี่ถ้าครอบงำประกอบมันถึงเป็นอานัตติ

นี่ก็เหมือนกัน เวลายกเว้น.. ยกเว้นภิกษุใช้ ยกเว้นผู้ป่วย ยกเว้นภิกษุผีเข้า แต่ขณะผีเข้า เพราะผีเข้านี้เอาไม่ได้เลย เห็นไหม ภิกษุฉันอาหารดิบไม่ได้ แต่ผีเข้านะ ในสมัยพุทธกาล ภิกษุเวลาผีเข้าไปตามร้านขายเนื้อ ไปขอเลือดสดๆ เขาแล้วดื่ม ฉะนั้นเวลาภิกษุผีเข้าเพราะดื่มเลือดสดๆ แต่ถ้าพูดถึงพอปกติแล้วทำไม่ได้ นี่เป็นอนานัตติ..

อนานัตติคือไม่เป็นอานัตติ... ที่นี้เป็นอนานัตติมันต้องมีเหตุผลใช้ไหม นี่พอเหตุผล.. อย่างเรานี่เราเป็นคนคิดสุรา เวลาบอกว่าเราเป็นคนซ้าใน เราจะกินยาตลอด แล้วเราบอกว่าเราเป็นคนป่วย...

มันอยู่ที่เจตนาด้วยใจ ความสะอาดบริสุทธิ์ของใจ ถ้าใจไม่สะอาดบริสุทธิ์ มันเข้าข้างตัวเองทั้งนั้นแหละ แต่ ! แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติกันนี้ เราทำอะไรกัน เราจับผิดตัวเองใช้ไหม ธรรมและวินัยนี้เอาไว้จับผิดเราไม่ใช่จับผิดคนอื่น กฎหมายนี้บังคับเรา ถ้าบังคับเราๆ จะเป็นคนดี

เรามีกฎหมายอันหนึ่ง เรามีไม้บรรทัดอันหนึ่ง จะไปวัดคนนู้น.. วัดคนนู้น.. วัดแต่คนนอกแต่ไม่เคยวัดตัวเราเอง คูสิ คุณ้ำท่วม เห็นไหม น้ำท่วมเวลามันทำลายไปเลยนี่

เป็นข่าวเป็นคราวมากเลย เวลาเขาสร้างบ้านแปลงเมืองไม่เป็นข่าวนะ ทำคุณงามความดีนะไม่เป็นข่าว แต่เวลาทำความชั่ว ! เวลาทำลายสิ่งใดนี่มันเป็นข่าวมหาศาลเลย

นี่พูดถึงทางโลกที่เขาเห็นนะ โลกเขาตื่นตื่นกันอย่างนั้น แต่ดูในความรู้สึกของเราสิ มันทำลายทุกวันนะ โดยปกติร่างกายนี้เสื่อมสภาพไปทุกวัน คนเกิดมาทุกคนตามธรรมชาติจะรู้ว่าอายุขัย ๑๐๐ ปี นี่มันเผามันทำลาย เห็นไหม ธาตุไฟมันเผาผลาญอาหารย่อยอาหารให้เรา นี่ธาตุไฟ.. แต่มันก็เผาผลาญเราไปด้วย

หัวใจของเรา.. ความรู้สึกความนึกคิดของเรา.. กิเลสของเรานี้มันทำลายเราตลอด ! มันทำลายตลอด เห็นไหม เขาบอกว่า “ความอยากนี่ กิเลสปฏิบัติไม่ได้.. กิเลสปฏิบัติไม่ได้” ปฏิบัติด้วยกิเลสเป็นไปไม่ได้ !

โดยธรรมชาติของมนุษย์มันมีกิเลส ถ้าโดยธรรมชาติของมนุษย์มันมีกิเลส ไฟ ! ไฟที่มันเผาผลาญทำลาย มันเผาผลาญทำลายบ้านเมือง ไฟ ! เอามาทำอาหาร เอามาหลอมเหล็ก เอามาทำเป็นอุตสาหกรรม ไฟ ! ถ้าเขารู้จักใช้มัน ต้องใช้ให้เป็น

นี่ความอยาก ! อยากในการประพฤติปฏิบัติ อยากในการพ้นทุกข์ มันก็เป็นความอยากอันนั้นแหละ ! แต่ความอยากอันนั้น ความอยากมีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญานี้ เราใช้สิ่งนี้เพื่อเป็นประโยชน์กับเราได้ เขาเรียกว่าเป็นมรรคใจ

“มรรค” เห็นไหม คู่มือคือสิ่งที่เป็นประโยชน์.. เราบอกว่าสิ่งนั้นมันผิดไปหมดเลย อย่างเช่นมิด.. เครื่องมิดนี้เขาเอาไว้ทำครัว เขาเอาไว้ทำเพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อทำอาหาร คนไม่เป็นมันเอามิดไปทำร้ายกัน มันไปทำลายกัน มันทำลายกันไปหมดเลย สิ่งนี้ทำลายกันนี้ มันย้อนกลับมาที่ว่าการทำลายในหัวใจของเรา ถ้าการทำลายในหัวใจของเรานี้มันทำลายอยู่แล้ว

ที่นี้การทำลาย.. สิ่งที่ทำลายทางปริยัติเขาบอกว่า “การประพฤติปฏิบัติ.. กิเลสฆ่ากิเลสไม่ได้” กิเลสฆ่ากิเลสไม่ได้.. แต่ถ้าทำความสงบของใจ คำว่ากิเลสสงบตัวลง สัมมาสมาธินี้สำคัญมาก ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ ปัญญาทั้งหมดเห็นไหม ตอนนี่สิ่งที่มันมีปัญหาขึ้นมาเพราะอะไร เพราะว่าเรามีกิเลส เรามีเครื่องทำลายในหัวใจของเรา แล้วเรา

ก็ไปจำวิชาการของคนอื่นมา แล้วก็เอากิเลสของเขา เอาวิชาการของเขานี้ทำลายเราก่อนนะ

ทำลายเราก่อนว่าอะไร ทำลายเราก่อนว่าเราได้มรรคได้ผล มันเป็นการปล่อยวาง.. นี่ทุกคนมันเข้าข้างตัวเองว่าปล่อยวางๆ.. มันปล่อยวางอะไร ! ปล่อยวางเป็นจีลยน้ำใช้ใหม่ ปล่อยวางจนตัวเองไม่มีหลักเกณฑ์ใช้ใหม่ ปล่อยวางจนตัวเองทำอะไรไม่ได้เลย

แต่ของพวกเรามีสติปัญญา เห็นใหม่ เคนจกรรม นังสมาธิ ภาวนานี้ แล้วเขาบอกว่า “พวกนี้อัตตกิลมถานุโยค.. ทำตัวเองให้ลำบากเปล่า นี่ทุกข์ยากทั้งนั้นเลย” ก็เพราะทุกข์ยากนี่ไง.. เพราะการเกิดมันทุกข์ยากนี่ไง.. เพราะความทุกข์ยาก จะเอาความทุกข์ยากนี้แก้ความทุกข์ยากใจ !

ถ้าเอาความทุกข์ยากนะ นี่มันเพราะว่าไม่ให้กิเลสทำลายล้างเรา นี่มันเป็นกิเลส มันทำลายล้างเรานะ พอกิเลสมันทำลายล้างเราแล้ว เรามีส่วนในความรู้สึกลึกนั้น เรามีส่วนในความคิดนั้น

ถ้าเรามีส่วนในความคิดนั้น.. นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราเข้าข้างตัวเอง เราเคลมเอาหมดเลย เราว่าเรารู้เราเป็นไป นี่มันไม่เป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่แบ่งให้ชัดเจนมากหรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแบ่งไว้ชัดเจนนะ

“ปริยัติ ! ปฏิบัติ ! ปฏิเวธ !”

ถ้าไม่มีการปฏิบัติ แล้วว่าปฏิบัตินี้เอาอะไรมาปฏิบัติ.. ปริยัติมันจะปฏิบัติใช้ใหม่ ปริยติมาปฏิบัติเพราะปริยติมันรู้แล้วใช้ใหม่ นี่มันรู้แล้ว มันรู้ด้วยอะไร.. รู้ด้วยการทำลายใจ ! คุณเขาบอกนะ ทางวิชาการเขาบอกว่า พวกป็นผาหน้าไม้ไม่ต้องเก็บให้พื้นมือเด็กนะ สิ่งใดที่เป็นพิษเป็นภัย ยาพิษต่างๆ ที่เอาใช้สอนนี้ เก็บให้พื้นมือเด็ก.. เก็บให้พื้นมือเด็ก.. เด็กมันไม่เอาไปทำลายคนอื่นนะ เด็กมันทำลายตัวมันเองเพราะมันไม่เข้าใจ

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ให้พื้นกิเลสก่อน ให้พื้นกับค้นหาความทะยานอยากของตัวเอง.. แล้วพื้นอย่างไรล่ะ เพราะมันมีความอยาก คุณ

นั่งสมาธินี้ อู้ฮู.. นั่งห้าวปีกหัวป่า พวกนี้อัตตกิลมถานุโยค.. นี่ปล่อยสบายๆ โอ๊ย.. ว่าง อู้ฮู.. มีความสุข.. อันนั้นเป็นกรรมหรือ.. อันนั้นเป็นกรรมหรือ ? นั่นละมันเป็นการทำลาย !

คนทำชั่ว เราเห็นว่าเขาทำชั่วนะ คนทำดีเราว่าคนนี้เป็นคนดี ถ้าคนดีเห็นไหม คิดกับคิดชั่วใจ เวลากรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว” โอ้การประพฤติปฏิบัติมันนะ มันก็เป็นกิริยาเท่านั้น ! มันเป็นการกระทำที่เราจะพ้นเท่านั้น ! กิริยาเห็นไหม การกระทำนี่มันเป็นกิริยา มันเป็นวิธีการเท่านั้น วิธีการนั้นเพื่อให้จิตนั้นพ้นออกไป

แล้วถ้าไม่มีกิริยา แล้วถ้าไม่มีวิธีการอย่างนั้นเอาอะไรไปทำ ปล่อยวาง.. ปล่อยวาง .. แล้วมันปล่อยวางมาจากไหน เริ่มต้นมันเอาอะไรไปปล่อยวาง ถ้าตัวเองไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์เอาอะไรไปปล่อยวาง

เรื่องของวัตถุ เรื่องของธาตุมันมีของมันอยู่แล้วนะ นี่พูดถึงว่าการทำลายใจ ถ้าการทำลายนี่มันเป็นของมันอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าคนอย่างหยาบ คนอย่างละเอียด คนอย่างละเอียดสุดต่างๆ นี่ เราเห็นการทำลายว่าทำลายอย่างไร มันของชั่วคราว มันเป็นอนิจจังเท่านั้นแหละ ทีนี้เราก็ใช้ประโยชน์มัน ถ้าเราใช้ประโยชน์มันได้ เราก็ใช้ประโยชน์มัน

ถ้าเราใช้ประโยชน์ไม่ได้ เห็นไหม นี่เข้ากันโดยธาตุ.. ธาตุของเขาเป็นอย่างนั้น ความรู้สึกของเขาเป็นอย่างนั้น โลกเป็นอย่างนั้น “โลกกับกรรม”

ถ้าเราอยู่กับโลก เห็นไหม เราอยู่กับโลกโดยไม่ติดโลก.. ถ้าเราอยู่กับโลก เราเป็นจี๊เข้าโลก คือโลกมันจี๊คอเอาใจ ทำทุกอย่างต้องไปเป็นประสาโลก นี่พระพุทธเจ้าบอกไว้แล้วนะ

“มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด.. คิดอย่างหนึ่ง พุดอย่างหนึ่ง แล้วทำอีกอย่างหนึ่ง”

สิ่งที่คิดนี่พุดออกมาไม่ได้ละ แล้วสิ่งที่คิดทำไมพุดออกมาไม่ได้ละ.. เพราะมันคิดโดยค้นหาความทะยานอยากใจใหม่ มันคิดด้วยความเห็นแก่ตัวใจใหม่ มันก็รู้ไว้ความไม่ดี.. คิดอะไรทำไมไม่พุดออกมา คิดแล้วต้องเป็นกิริยามารยาทใจ อย่างนี้พุดไม่ได้ พุดแล้วมันกระเทือนเขา

มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด ! คิดอย่างหนึ่ง.. พูดอย่างหนึ่ง.. แล้วทำอีกอย่างหนึ่ง แล้วเรายู่กับเขา... คุณติคนมีสติ นีภาระ ๕ คนที่มีอำนาจวาสนา พูดโดยสัจจะ ถ้าโดยสัจจะเห็นใหม่ หลวงตาท่านบอกเลยนะ ท่านบอกว่า “เวลาโลกมองท่านเหมือนกับท่านโง่มาก เพราะหาผลประโยชน์ไม่เป็น เอารัดเอาเปรียบคนไม่เป็น เหมือนคนโง่ !”

คนโง่เห็นใหม่ แต่วามันฉลาดในทางธรรม.. ทางธรรมคือว่าเราจะไม่สร้างเวรสร้างกรรมอีกแล้ว เราเกิดมานี้ ความเกิดเป็นทุกข์ยากมันก็เห็นอยู่แล้ว ความทุกข์ความยากเกิดมามันก็รู้เห็นทุกๆ คนอยู่แล้ว เราจะไม่สร้างเวรสร้างกรรมอีกแล้ว.. เราจะพยายามทำคุณงามความดี.. เราเสียสละให้ทุกคนเขาได้ความสุขจากบุญบารมีของท่าน

ทางโลกเขาว่าเป็นคนโง่.. คนโง่คือคนไม่หาผลประโยชน์ ไม่รู้จักเอาความดีความชอบใส่ตัว แต่ถ้าเป็นคนฉลาด.. “ฉลาดในธรรม” ใ้ความดีความชอบทุกอย่างเห็นใหม่ คุณติ คนจะมีชื่อเสียงมากมายขนาดไหน คุณติ คุณติที่คนมันก็มีการปิ่นปายกันตลอดเวลา แข่งขันกันตลอดเวลา ไม่มีใครจะอยู่เบอร์หนึ่งได้ตลอดไป ไม่มีหรอก !

ทุกคนนี่พอถึงเวลาที่สิ้นสุดแล้วต้องสิ้นชีวิตไปทั้งนั้นแหละ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถ้าเราเห็นสภาวะแบบนั้น เรายังรักษาใจของเรา เราดูแลใจของเรา ใจของเรานี้แหละ ! อันนี้แหละ.. เราขึ้นอยู่กับเขา เห็นเขาเล่นกันสบายมากเลย อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลกใจ โลกเขาเป็นอย่างนั้นเราก็กเป็นอย่างนั้น เขาเป็นไปนะ

เรายู่กับเขา ภาษาที่พูดกันนะ ภาษาก็คือภาษา ภาษาก็คือการรับรู้ รู้แล้วก็คือรับรู้ ถ้ารับรู้แล้วนะ แต่รับรู้แล้วสั้นไหวไปกับเขา เพราะเราต้องเป็นแบบเขา เราเป็นแบบเขาเพราะอะไร เพราะเราเป็นโลกใจ แต่ถ้าเราเป็นธรรมนี้ เป็นธรรมเพราะเราเป็นอนิจจัง เห็นใหม่ ชั่วคราว.. แค่วเวลาไม่กี่ชั่วโมงก็ผ่านไปแล้ว ของอย่างนี้เดี่ยวเดียวเท่านั้นเอง แต่เราทนได้หรือไม่ได้

ถ้าเรามีสติปัญญา เรายู่กับโลกโดยไม่ติดโลก แล้วมันจะเป็นไปได้อย่างไรละ มันเป็นไปได้เพราะเราฝึกฝนใจ.. เราฝึกฝน นี้ประสบการณ์ของผู้เฒ่าผู้แก่ นะ เห็นโลกมาก รู้หมดว่ามันควรและไม่ควร แต่เด็กเห็นสิ่งใดเริ่มต้นนะ มันก็ติดขัดไปของมัน มันก็ยึดมันไปของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เรามีประสบการณ์ของเราะนั้นเป็นเรื่องของโลก แต่ถ้าเรื่องของ
ธรรมคือต้องเอาชนะตัวเราเอง

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ปัญญาคือรอบรู้ในกอง
สังขาร ปัญญาคือรอบรู้ทันความคิด !” ความคิดของเราเนี่ยแหละที่มันจะเผาผลาญเราก่อน
ความคิดเกิดขึ้นมานี้ มันจะร้อนวูบวาบในหัวใจของเรา แล้วคิดขึ้นมาซะแล้วก็เจ็บแค้น
แล้วต้องหาทางแก้ไข อันนี้เป็นความคิดใช่ไหม

แต่เวลาเหตุการณ์มันเกิดขึ้นมานี้มีความคิดใหม่.. มี ! แต่ความคิดแบบนี้คิดแบบ
ธรรม คิดแบบเข้าใจ พอเข้าใจแล้วนะ มันเป็นอย่างนี้.. วางไว้เป็นอย่างนั้น.. แต่ใจเราล่ะ..
เราจะเป็นของเรา เราจะอยู่ของเรา.. เราจะไม่ติดกับโลก ถ้าเราไม่ติดกับโลก เราอยู่ของ
เราได้

ทุกอย่างในสรรพสิ่งนี้เป็นสมมุติบัญญัติหมด ! เป็นสมมุติขึ้นมา.. สมมุติให้เป็น
พิธีการ.. สมมุติขึ้นมาให้ทำ.. สมมุติเพราะว่าอะไร เพราะว่าให้คนได้มีโอกาส เพราะว่า
ให้คนได้มีการประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่มีการสมมุติ ไม่มีการปฏิบัติเลย คนมันจะนอนจม
อยู่กับไอ้มูตร ไอ้กูล ความโลภ ความโกรธ ความหลง

นี่มีพิธีการเพื่อจะให้ขยับขึ้นมา ให้จิตใจนั้นพ้นจากมูตรจากกูล ให้มันขึ้นมาจาก
หลุมความโลภ ความโกรธ ความหลงอันนั้น.. แล้วมีการกระทำนั้น ถ้ามันรู้จักตัวของมัน
มันได้มีการกระทำของมัน เห็นใหม่ เห็นการกระทำเห็นการเคลื่อนไหว

ถ้ามันได้มีการกระทำอันนั้น นี่ไง.. สมมุติบัญญัติเพื่อเหตุนี้ไง ! เพื่อเหตุให้จิตนี้
มันลุกขึ้นมา.. ให้จิตนี้มันก้าวเดินออกไป ให้ออกไปจากความยึดมั่นถือมั่นของตัว ให้มี
ธรรม.. มันก็แค่นั้นแหละ !

แต่ถ้ามันมีการกระทำไปแล้ว มันพ้นไปแล้วนี้ มันก็เข้าใจของมันใช่ไหม ถ้ามัน
เข้าใจของมันแล้ว เราจะมีหลักมีเกณฑ์ของเรา เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา.. เพราะทำ
หรือไม่ทำก็เท่านั้น พอมันพ้นจากบาปดีและชั่วไปแล้ว พอพ้นจากบาปทั้งดีและชั่วไป
แล้วนี่มันเป็นอย่างไรล่ะ มันเป็นที่มันเข้าใจได้

โลกนี้พูดไม่ได้ โลกนี้ไม่มีที่จะพูดสภาวะแบบนั้น เพราะไม่มีอย่างนั้นถึงบอกว่า “ว่างๆ ว่างๆ” ว่างๆ ก็อวกาศไง คุณ เวลาเครื่องบินมันขึ้นสูงไปยังไม่มียากอากาศหายใจเลย ว่างๆ ว่างๆ นี่มันจะไปลอยเป็นขยะอวกาศไง มันจะไปลอยอยู่บนอวกาศ จะไปเป็นขยะอยู่ที่นั่น ถ้าว่างโดยไม่มีสติไม่มีปัญญา

มันจะมีสติมีปัญญาว่างอย่างไร ทำอย่างไร.. มันจะเป็นความรู้สึกอย่างไร.. แล้วจิตนี้มันจะพ้นจากทุกข์ได้อย่างไร.. เห็นไหม

เราเป็นชาวพุทธ เรามีครูมีอาจารย์ เรามีแบบมีอย่าง มีตัวอย่าง มีศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมา ในโลกนี้จะไม่มีใครมีอำนาจวาสนาเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีปัญญาเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นพุทธวิสัย อจินไตย ที่ใครจะคาดหมายถึงบารมี คาดหมายถึงปัญญา คาดหมายถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้เลย

พระพุทธเจ้ายังปฏิบัติอยู่ ๖ ปี ! แม้แต่คืนที่จะสำเร็จยัง ๑๒ ชั่วโมงตั้งแต่หัวค่ำไป เห็นไหม ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน.. เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปนี้ บุญเพณิวาสนาสุตติญาณ จุตุปปาตญาณ อาสวัภขญาณ.. ยังมีการกระทำ ยังมีกิริยา ยังมีกิจจญาณ สัจจญาณ มีความจริงในหัวใจ

แล้วมีครูบาอาจารย์ของเราเป็นแบบอย่าง แล้วเรานี้มีครูบาอาจารย์เป็นแบบอย่าง เราเป็นชาวพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากไว้ “ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เป็นเจ้าของศาสนา.. เป็นบริษัท ๔ !” นี่ศาสนาจะทิ้งไว้กับศาสนทายาท

ศาสนทายาท เห็นไหม เราเกิดมานี้เราเป็น แล้วเรามีหลักมีเกณฑ์ใหม่ เราจะเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือเราจะเชื่อข้า้หมา เชื่อว่างๆ ว่างๆ เอ็งขึ้นไปบนอวกาศเอ็งไปตายอยู่บนนั้นนะ ไม่มีอากาศหายใจหรอก

มันต้องว่างอยู่บนโลกนี้.. ว่างอยู่ในความขัดแย้งนี้.. ว่างอยู่ในหัวใจที่มันทุกข์ยากอยู่ ! ว่างอยู่บนโลกนี้ เพราะพื้นโลกนี้มันมีออกซิเจน มันมีอากาศหายใจ มันไม่ใช่ว่างอยู่บนอวกาศที่ว่าแปลกแยกไปกับโลกหรอก

มันต้องวางอยู่ในโลกนี้ ความขัดแย้งในโลกนี้ แล้วอยู่กับมัน แล้วเข้าใจมัน แล้ว
ปล่อยวางมันได้ตามความเป็นจริง ! เอวัง